2006
юли

ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДАТЕЛ

Съдия Емил Колчагов
председател на Окръжен съд - Разград

Бихте ли обобщили резултатите от дейността на Окръжен съд - Разград за първите шест месеца на 2006 година?

Ние работим съгласно нормативната уредба и спазваме законовите срокове. За първите 6 месеца на годината (до юни 2006г.) Окръжен съд - Разград е разгледал общо 1164 дела, от които е свършил 944. Със съдебен акт са завършени 901 съдебни дела. Много висок е процента на свършените дела в срок до три месеца - те са 844 или 89 % от общия брой 944.

Как очаквате да се отрази новия Наказателно-процесуален кодекс върху съдебния процес?

Разнопосочно. До момента има положителни и недотам положителни въздействия на НПК. Необходима е минимум 1 година съдебна практика, за да могат да се направят изводи от прилагането.

Какво е отношението Ви към доживотната присъда и защо в Разград няма поставена до момента?

Съдебните състави на Окръжния съд в Разград преценяват, че няма престъпления, за които да бъде наложена доживотна присъда. Преди издавахме смъртни присъди в съда, но сега не се налага тази изключителна мярка. Защо е отменено това наказание? Според мен е необходимо да се възстанови и да се прилага.

Кои са успехите на Окръжния съд в Разград?

Ние създадохме съда като съвременна демократична институция от нулата през 1992г. до сега. В момента съдът е напълно комплектован със съдии. Разполагаме със съвременно техническо оборудване и обзавеждане за улесняване на съдебната дейност. От първи май 2006г. изцяло се използва принципа за случайно разпределение на делата между съдиите. Съдът има и активна интернет-страница от тази година: http://razgrad.court-bg.org

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

С финансовата подкрепа на Американската агенция за международно развитие

Интервю

Съдия Веселин Стоянов,
председател на Районен съд - Разград

Бихте ли обобщили резултатите от дейността на Разградски районен съд за първите шест месеца на 2006 ?

- Използва се софтуер за случайно разпределение на делата.
- Делата се решават и мотивите се изготвят в законоустановените срокове.
- Служителите изпълняват задълженията си съгласно Правилника за съдебната администрация в районните съдилища.
- Поставена е кутия за сигнали за корупция.

За първите 6 месеца на 2006г. Районен съд - Разград е разгледал общо 1720 дела, от които са свършени 1408, като 1163 до 3-месеца или 83%. Със съдебен акт по същество са завършили 1157 дела. През периода са прекратени 201 съдебни дела, проведени са 1564 заседания и са обжалвани 185 съдебни акта. Деветте районни съдии са разгледали средно по около 32 дела на месец и са приключили по 26 съдебни дела.

Разградчани търсят ли правата си?

Да, доверието на гражданите към съда в Разград се повиши в резултат на подобрения съдебен процес и нормативна практика.

Какви жалби подава най-много гражданинът на Разград?

От разглежданите искови молби, най-често се срещат трудови спорове или дела във връзка със закона за домашното насилие.

Как очаквате да се отрази новият Наказателно -процесуален кодекс върху съдебния процес?

Новият НПК ще приведе в изпълнение съдебните процеси в кратки срокове.

Посочете дело, което смятате, че е успех за Районен съд - Разград?

Всички потвърдени съдебни дела от Окръжен съд - Разград и Върховен касационен съд са успех за Районен съд - Разград.

Центърът на НПО в Разград издаде Доклад за напредъка на съда в Разград

За първи път се издава професионален доклад за гражданско наблюдение на съда в Разград. Тримесечният аналитичен доклад съдържа изводи, препоръки, резюме, увод, наблюдавани съдебни заседания, възможни политики, приложения и статистика.

Изданието е 32 страници, формат А4, твърда цветна корица с много снимки на съдебната палата, офсетова хартия.

Докладът се разпространява безплатно.

Граждански наблюдатели в съда в Разград

Групата от граждански наблюдатели бе сформирана през декември 2005г. чрез публична процедура. На обявата за набиране на граждански наблюдатели, публикувана в местните вестници се отзоваха 9 кандидати на възраст от 24 до 63г. Те представиха автобиография, заявление, с което декларират спазване на принципите за конфиденциалност и лоялност към дейността по проекта и въпросник, в който споделят своите мотиви за участие в гражданското наблюдение. Гражданските наблюдатели посещаваха съдебни заседания по наказателни и граждански дела в Окръжен съд и Районен съд - Разград; попълваха своите впечатления в специални карти и в края на всеки месец подготвяха доклад от гражданското наблюдение през текущия месец в продължение на 9 месеца.

1. **Смятате ли, че гражданското наблюдение допринася за подобряване на прозрачността и ефективността на съда в Разград?**
2. **Наблюдава ли се някаква промяна в поведението на всички участници в съдебния процес по време на гражданското наблюдение в съда?**
3. **Как оценявате работата на Гражданската консултативна група, които имат задачата да преструктурират Вашите наблюдения и впечатления?**

Снежана Маринова - юрист

1. Да, разбира се. Осъществявам гражданско наблюдение от 7 месеца и наблюдавам подобряване на ефективността на съда в Разград и на нейния публичен образ в обществото.

2. На този етап от наблюдението няма драстични промени, но забелязвам по-голяма дисциплина при съдебните служители, висок професионализъм при магистратите и коректност от тяхната страна към всички участници в съдебния процес.

3. Работата на Гражданската консултативна група е много полезна. Техните експертни мнения са безпристрастен барометър за нивото на работата на гражданските наблюдатели.

Елин Харизанов - юрист

1. Гражданското наблюдение е поглед отвън върху дейността на съдебната институция в Разград. Гражданският контрол открива недостатъци в правораздаването и взаимодействието на Районния съд и Окръжния съд - Разград с обществеността. Те са невидими за председателите на двете съдебни институции, магистратите и съдебните служители. Установените недостатъци при наблюдението се превръщат в обосновани препоръки за подобряване на прозрачността и ефективността на съда в Разград. Гражданското наблюдение може да претендира да бъде част от цялостния механизъм за реформиране в съдебната система.

2. Да, има промяна. Председателите на Районен съд и Окръжен съд - Разград вземат под внимание нашите препоръки като резултат от гражданското наблюдение. Съпоставянето на първия и втория аналитичен доклад от гражданското наблюдение показва положителни промени в дейността на съдебната система. Подобри се ноу-хау системата в двете съдилища в Разград, както и поведението на магистратите и съдебните служители.

3. Гражданската консултативна група е необходим и полезен партньор. Като експерти в своята област, членовете на Гражданската група успяха много добре да преструктурират наблюденията на доброволците в ясна и достъпна форма

за председателите на Районен и Окръжен съд - Разград, магистратите, съдебните служители и обществеността. Експертната група е мостът, през който гражданските наблюдатели успяват да предоставят техните впечатления, изводи и препоръки за дейността на съда в Разград.

Миглена Минкова - инженер

1. По време на гражданското наблюдение в Районен и Окръжен съд - Разград регистрираме положителните и отрицателните впечатления за дейността на съдебната система в Разград. Те са обратна връзка към съда, като увеличават обществената осведоменост, прозрачност на двете институции в Разград.

2. Наблюдавам положителна промяна в правораздаването и в отношението на съдебните служители към гражданите.

3. Работата на експертите от Гражданската консултативна група оценявам като изключително градивна и професионална.

Бела Димитрова - филолог

1. Смятам, че гражданското наблюдение допринася повече за подобряване на прозрачността на съда в Разград, отколкото за ефективността на правораздаването - за краткия срок и честото отлагане на делата не може да се постави конкретна оценка.

3. Експертите от Гражданската консултативна група, повечето от които са юристи, често се съгласяват и одобряват нашите виждания към работата на съда в Разград от гражданска гледна точка и правят възможно нашите впечатления да бъдат широко достъпни за обществото.

ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ В СЪДА В РАЗГРАД

От месец декември 2005г. Консорциум „Център на НПО“, „Младежки форум 2001“, „Център за подкрепа на жени в село Стражец“ наблюдава съдебни дела, в които поне едната страна е представител на уязвима група - хора с увреждания, социалнослаби граждани, етнически малцинства, жертви на насилие, деца, самотни родители, затворници, наркомани. Избрани чрез публична процедура, граждански наблюдатели участват в съдебните заседания, документират изявленията и поведенческите реакции на участниците в процеса.

Проектът използва утвърдена методика за гражданско наблюдение на съдебни дела, която бе експериментирана за първи път в 4 града в България през 2005г. (София, Варна, Бургас и Разград). За повече информация можете да посетите интернет-страницата на Институт „Отворено общество“: www.CourtWatch.OSF.bg. За добрите практики в наблюдението на съдебни дела в Разград може да се информирате от: http://court-rz.hit.bg, рубрика Пилотен проект.

ЦЕЛИ НА НАБЛЮДЕНИЕТО В СЪДЕБНАТА ЗАЛА

- Да се гарантира, че съдебната система ще бъде отговорна за своите действия, като се осигури присъствие на граждани в съдебната зала;
- Да се подобри правораздаването;
- Да се повиши обществената осведоменост и доверието на обществото в съдебната система.
- Да се установят негативни тенденции, практики и проблеми в съдебната система и да се предложат варианти за решаването им;

ПРИОРИТЕТИ НА НАБЛЮДЕНИЕТО В СЪДЕБНАТА ЗАЛА

- Да се поддържат конструктивни отношения със съдебната система;
- Да се помогне на съдебната система да достигне своя потенциал, като се набележат недостатъците, като се дадат препоръки за възможни решения и като се лобира за промени;
- Да се разпространи и обменя информация с организации и институции, които осигуряват преки услуги и подкрепа на хора от целевата група на проекта;
- Да отчете и осъзнае сложността на решенията, които работещите в съдебната система се налага да взимат;
- Да се подпомогне постигането на баланс между правата на обвиняемия и безопасността на обществото, между ефективното съдебно производство и добрите резултати от него, между бързото правораздаване и справедливостта към пострадалите.

ДЕЙНОСТИ НА ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ В СЪДЕБНАТА ЗАЛА

През последната една година в съдебните зали на Окръжен съд и Районен съд в Разград редовно присъстват граждански наблюдатели - доброволци или служители на наблюдаващата организация, които са получили специално обучение относно наказателния и гражданския процес, правилата за поведение в съдебната зала и целите на наблюдението. Те наблюдават съдебните заседания по дела, определени от Центъра на НПО и партньори като наблюдаващата институция.

Редовното присъствие на граждански наблюдатели напомня на всички работещи в съдебната система - съдии, адвокати, съдебни и административни служители, че носят отговорност пред обществото и че обществеността иска да знае какво се случва в съдебната зала.

Гражданските наблюдатели използват червени папки, за да бъдат разпознавани от съдебните служители. Те са обучени да следят и да отбелязват: поведение на съдиите, употреба на неуместен хумор, точност, чуваемост, проява на разбиране и съчувствие към жертвите и тяхната безопасност, яснота на обясненията, давани от съдиите и адвокатите, нарушаване на реда в съдебната зала. В някои съдебни заседания доброволците имат задачата да записват конкретни решения на съда, коментари и данни, описани в специалните формуляри за наблюдение.

Бележките на наблюдателите се анализират от сътрудници на Центъра на НПО в Разград и партньори, които ще предоставят обратна информация на съдиите, прокурорите, адвокатите, надзорниците и т.н. Тази информация може да включва препоръки за по-нататъшно разследване на даден случай или коментари относно съдебното заседание, в които се отправя похвала към съдия или към друг съдебен служител или се изтъква проблем, свързан с начина, по който е гледано делото. В някои случаи служителите на наблюдаващата организация преглеждат съдебните архиви и досиета, за да получат повече информация за конкретен случай или да проследят тенденции в работата на съдебната система.

Центърът на НПО в Разград и партньори като наблюдаваща организация оповестяват резултатите от наблюдението върху конкретни дела в бюлетини или чрез медиите, за да информират обществеността и да подсилят въздействието от тези дела в обществото. Центърът на НПО в Разград и партньори поставя акцент върху такъв род дела, за да подобри работата на съдебната система по тях.

Вниманието на наблюдателите често пъти е насочено към дела, свързани с насилие или с участници от уязвими и групи в неравностойно положение. В много съдебни райони съдилищата открай време не приемат сериозно престъпленията, свързани с групи в неравностойно положение и хора с нисък социален статус.

Гражданската консултативна група на съда в Разград

Гражданската консултативна група се състои от девет уважавани местни граждани от Разград с различни професии: пет действащи адвокати, юрист, психолог, представител на бизнеса и лидер на общността. Членовете на експертната група са избрани с публична процедура. В процеса на реализиране на проекта експертите преструктурираха наблюденията на доброволците в тримесечните аналитични доклади за напредъка на съда в Разград; активно участваха в работните срещи с гражданските наблюдатели; подпомагаха и насочваха тяхната дейност; предоставяха експертно мнение и подготвяха становища.

1. Какво Ви мотивира да участвате в Гражданската консултативна група?
2. Какъв ефект очаквате за съда в Разград от гражданското наблюдение?
3. Каква е Вашата лична оценка за напредъка на проекта?

Афизе Тейлър - лидер на общността

1. Поканена бях да участвам в този проект. Също така, проблемите на етническите малцинства ме вълнуват.

2. Очаквам да има добро развитие. А и това зависи, колко добре ние ще си свършим работата.

3. Не мога да кажа дали ще постигне всичките си цели, но знам, че вече има резултати и аз вярвам в доброто.

Младен Енчев - адвокат

1. Изграждането на демократичната система изисква гласност и прозрачност във всички сфери на обществото. Безспорно и съдебната система се нуждае от реформи, но капсулирането ѝ затруднява процесите. Опита в демократичните общества доказва, че за осъществяване на реформи е полезен гражданският контрол.

2. Магистратите да свикнат свободно да работят, без да се притесняват от наблюдателите и от критичните оценки. Правилно възприетите оценки ще подобрят образа на съда, ще допринесат за повишаване доверието на хората в съдебната система. Гражданите ще бъдат все по-сигурни, че съдебната система отговаря на техните нужди и защитава правата им.

3. След всеки отчетен доклад се подобрява работата, както на наблюдателите и експертната група, така и на съда в Разград. Гражданите са по-информирани, с по-висока правна култура и без ненужен страх влизат в сградата на съда. Критиката е градивна. Намаляват негативните констатации. Гражданите са удовлетворени, защото започват да чувстват промяната.

Диана Богомилова - психолог

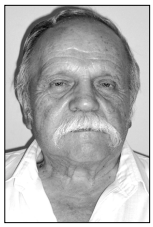

1. Получих покана от екипа на проекта. Надявам се, участието ми като член на експертната група ще допринесе за личностното ми развитие като специалист. За мен е удоволствие да се срещна и запозная с много нови хора, работещи по проблемите на правораздавателната система.

2. Гражданското наблюдение на съдебната система в Разград ще допринесе за по-висока прозрачност и достъпност за гражданите. Гражданският контрол ще повиши обществено доверие към дейността на съдебните служители и качеството им на работа.

3. Напредъкът на целите по проекта се дължи на отличната работа на гражданските наблюдатели и на полезната експертна оценка на консултативната група. На-

дявам се постигнатите до момента резултати да бъдат устойчиви във времето.

Марин Григоров - адвокат

1. Изпитвам удоволствие и удовлетворение от участие в Гражданската консултативна група. Считам, имам необходимия опит и познания като юрист и ми доставя удоволствие, когато мога да дам безплатен съвет или друга правна помощ на хора, които се нуждаят от помощ, а им липсват средства да ползват платени адвокатски услуги.

2. Малък. Имаше много предложения, които лесно можеха да се осъществят, но нищо не се направи. Не само в Разград, но и в други градове, включително и столицата, където не съм виждал да се пише в списъка на делата, поставени в таблото при входа за съда или на вратата за залата, кои са съдиите и прокурорите, които ще водят съдебното дело. Как тогава гражданите, които са страни по делото могат да осъществят правото си на отвод. Този пропуск може да се отстрани, ако в съдебно заседание председателят на съдебния състав обяви имената на съдиите и прокурорите. Но и това не се прави.

Озвучителните уредби не се използват освен за извикване в залата на страните и свидетелите. Прокурорите, съдиите и някои адвокати говорят тихо. Съдебният процес не оказва никакъв възпитателен ефект за гражданите, които са в залата и затова залите са празни, дори когато се гледат дела със значителен обществен интерес.

3. Темите за наблюдение са добри, но резултатите са недостатъчни. Може би ще трябва да се популяризира работата на неправителствените организации. Хората трябва да видят някакъв ефект и да се насочат към включване на повече хора в инициативите на НПО. Правителствените органи и организации все повече ще отстъпват позиции на гражданските организации.

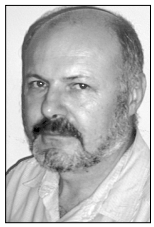

Галина Георгиева - адвокат

1. Мотивът ми за участие е професионалният ми интерес като юрист към регионалните структури на съдебната власт и личното ми мнение, че съдебната система в Разград има нужда от обективен външен поглед върху дейността си. Считам, че гражданският контрол е външен коректив, който предоставя обратната информация за ефективността на съдебната власт в Разградския регион.

3. Този проект допринесе за идентифициране на проблеми, които гражданите срещат при взаимодействието си със съда в Разград, част от тях получиха и своето разрешение. Смятам, че до голяма степен проектът изпълни предназначението си. От съдебна система зависи проблемите да продължат да се решават.

Ненко Гигов - адвокат

1. Доверието, което ми гласува екипът на проекта. На второ място, желанието ми да бъда полезен в обществен план и да допринеса за оптимизиране на обществените отношения в сферата на правораздаването в Разград.

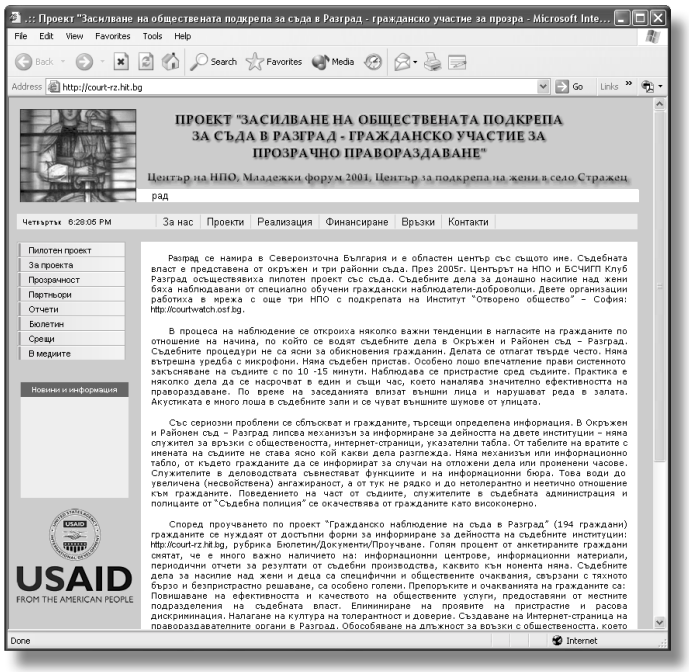
Интересът ми към проблема е породен от факта, че много години съм бил отговорен за местния обществен ред и борба с престъпността, а настоящата ми професия на адвокат е пряко свързана с правораздаването.

2. Положителен и траен ефект в посока по-голяма ефективност и съответно по-високо обществено доверие. Очаквам гражданското наблюдение да допринесе за по-голяма отговорност на съдиите и съдебните служители, да ги мотивира да се усъвършенстват в рамките на Закона и да подобрят отношението си към гражданите.

3. Напредъкът е значителен и се забелязва в дейността на Окръжен и Районен съд в Разград. Надявам се проектът да постигне поставените цели в максимална степен.

Интернет-страницата на проекта

http://court-rz.hit.bg/

Пилотен проект: Представя капацитета на организацията при реализирането на проекта. Включва кратко резюме на успешни практики от проекти на Центъра на НПО - Разград.

За проекта: Включва целите, дейностите, очакваните резултати и партньорите по проект „Засилване на обществената подкрепа за съда в Разград - гражданско участие за прозрачно правораздаване“.

Прозрачност: Представя на потребителите успешните практики на партньорство със съда в Разград под формата на информационни доклади, тримесечните аналитични доклади за резултатите от гражданското наблюдение на съдебни дела в Районен съд и Окръжен съд - Разград и общественото проучване на публичния образ на съда в Разград.

Партньори: Включва информация за председателите на Районен съд и Окръжен съд - Разград, за програмния директор на Правна програма институт „Отворено общество“.

Отчети: Представя месечните отчети за дейностите по проекта, както и крайния отчет.

Бюлетин: Съдържа файлове за годишния отчет на съда в Разград, проведените работни срещи с партньорите по проекта, обяви и статии.

В медиите: Включва публикации и статии относно проекта, организацията и съдебната реформа в България.

За нас: Представя организациите „Център НПО - Разград“, сдружение „Младежки форум 2001 - Разград“ и сдружение „Център за подкрепа на жените в село Стражец“.

Проекти: Представя всички минали и текущи проекти, реализирани от консорциума на трите неправителствени организации.

Реализация: Представя описанието, целите, приоритетите и методологията на гражданското наблюдение на съда в Разград.

Финансиране: Представя донорите, финансиращи проект „Засилване на обществената подкрепа за съда в Разград - гражданско участие за прозрачно правораздаване“.

Връзки: Включва интернет-страниците на консорциума от трите организации.

Контакти: Включва адресите и телефоните за връзка с „Център НПО - Разград“, сдружение „Младежки форум 2001 - Разград“ и сдружение „Център за подкрепа за жени в село Стражец“.

Марин Йорданов Григоров

Марин Йорданов Григоров е роден на 25 август 1924 г. в село Иван Шишманово, Разградска област. Семеен. Има двама сина и четири внука. Произхожда от бедно селско семейство. Родителите му се преселват от Южна Добруджа след Първата световна война.

Завършил е Юридическия факултет на Софийски държавен университет „Св. Климент Охридски“. Кариерата си на юрист започва през 1954 г. като народен съдия. На 6 април 1959 г. става един от създателите на възстановения Разградски окръжен съд. Служил е четири години като щатен член на Разградския окръжен съд и близо петнайсет години като нещатен съдия. Единайсет години е бил председател на Разградския районен съд, седем години е работил в Окръжна и Районна прокуратури като прокурор и следовател.

Занимавал се е активно с обществена и политическа дейност като член на БЗНС, Отечествен фронт, Съюза на юристите в България, Съюза на българските автомобилисти, дружество „Георги Кирков“ и др. Системно изнася беседи на правна тематика по местния Радиоцентър и сътрудничи на местните вестници.

Бил е десет мандата окръжен и общински съветник и два мандата в общинската изпълнителна власт. През 2005 г. е удостоен с почетен знак на Разград за „Принос в местното самоуправление“.

Разградският окръжен съд е създаден през 1879 г.

Кога се полага началото на Областен и Окръжен съд?

Кога, къде и какви съдилища е имало в далечното минало най-добре могат да кажат съществуващите документи в Окръжния държавен архив. За съжаление, най-важните документи като: ведомости за заплати, заповеди за назначения, уволнения и разместванията не са запазени там. Може да се създаде представа какво законодателство е съществувало от извлеченията от публикации в Държавен вестник. В някои от устройствените закони е посочено в кои населени места какви съдилища има. Така, например, от Наредбата-закон за административното правосъдие е ясно, че Върховният административен съд в София е създаден през 1912 г. /ДВ, бр.74/1912 г./. На 20 май 1943 г. съдът се нанася в новата си сграда /сега на бул. „Ал. Стамболийски №18/. Конституцията от 4.12.1947 г. не предвиж-

да да има административно правосъдие и със Закона за устройство на съдилищата той бива закрит на 26 март 1948 г. На 22 юни 1994 г. в Закона за съдебната власт са определени структурата, съставът, седалището и организацията на ВАС. На 20 май 1997 г. той се връща в отнетата му сграда, където се намира и понастоящем. Областните съдилища са 18 и са посочени седалищата им. Разград не фигурира в този списък. Апелативните съдилища са три, със седалища в София Пловдив и Русе. В тези градове е имало по това време съдебни палати.

Безспорни доказателства сочат, че за първи път Окръжен съд в Разград е създаден през 1879 г.

Нормативни документи са: Временни правила за устройство на съдилищата от 24 август 1878 г. и Указ №113 за устройство на съдилищата. На тези нормативни документи съответстват: заглавия на архивните единици, № по ред 362 от 1879 г. и решения по граждански дела. От тези решения пък се установява, че първите съдии в Разградския окръжен съд са били: д-р Н. Траянов, председател на Окръжния съд и членове: М. Драндаров, Ив. Г. Крофти и Паскалев. Прокурор към съда е бил А. Николаев, а помощник-прокурор - П. Дюкмеджиев. Съдебни следователи са били: К. Симеонов и Н. Възелов. П. П. Мишков е бил мирови съдия. Иван Хорозов - секретар на Окръжния съд, а подсекретари: А. Попов и Митев. Иван Аджеров е бил секретар на мировия съд, Д. Чомов съдебен пристав и П. Карапеев негов помощник. В първия съдебен състав е имало двама доктори по право, което показва на какво високо ниво е бил съдът, когато правосъдието в Разград едва е прохождало. Голяма фигура в състава на Окръжния съд е бил Ив. Г. Крофти, който на 29 април 1914 г. е назначен за главен прокурор на новосъздадения Върховен административен съд.

От актовете за административно-териториалните преустройства, съдоустройствените закони и архивните материали на правосъдието, които се намират в Окръжния държавен архив, става ясно, че първият създаден Окръжен съд през 1879 г. е прекъсвал дейността си само през два периода - от 1911 г. до 1925 г. и от 1948 г. до 1959 г. На 6 април, на сесията на Окръжния народен съвет, е бил избран тричленен състав на Окръжния съд, който продължава да работи и сега, но вече в друг състав, при нови условия и материално-техническа база.

Историята на Разградския окръжен съд може да се раздели на два периода: първият от създаването му през 1879 г. до края на 1948 г. и вторият - от месец април 1959 г., когато в цялата страна се създават тридесет окръжни съдилища, които в момента съществуват и правораздават.

Какво е характерно за правораздаването през първия период?

Първият период от дейността на Разградския окръжен съд е от 1879 г. до 1948 г., а това са близо 70 години. През това време е имало Сръбско-българска /1885 г./, Балканска, Междусъюзническа и две световни войни. След всяка от тях е имало икономическа криза и това се е отразявало и върху работата на правосъдието.

През периода е имало стабилно законодателство, защото е било силно повлияно от европейското и голяма част от практикуващите юристи и законодатели са се учили на право в престижни европейски университети в Швейцария, Англия, Франция, Германия, Чехия, Полша и други страни. Ако се погледнат старите закони става ясно, че измененията и допълненията са изключения.

Основните принципи в съдопроизводството и организацията също не са се променяли и най-важното - съдебната власт е била действително независима. Социалистическата теория, че властта е неделима, се оказва порочна - създаващият законите не може да ги прилага и да ги контролира. Неслучайно най-голям приоритет по време на социализма и във всички социалистически държави има изпълнителната власт.

Правосъдието и властта са се ползвали с голям авторитет и еднаквост в приложението на законите. Съществувал е добър синхрон и взаимодействие между съдилищата, прокурорите, съдиите, следователите и адвокатите. Хората са се отнасяли с по-голямо уважение към органите на правораздаването и са изпълнявали разпорежданията им. Отлагане на дела поради неявяване на свидетели, вещи лица или адвокати, е било изключение, за разлика от настоящата действителност.

Със законите от 1885 г., 1901 г. и 1935 г. за устройство на съдилищата, при всеки околийски съд е имало съдебно-изпълнителни участъци. Броят на съдия - изпълнителите се е определял от бюджета, а участъците и седалищата им са определяни от областния съд. Околийските съдии са били задължени да проверяват работата на съдиите-изпълнители поне два пъти годишно. Във всички окръжни съдилища е имало нотариус. В Разградския областен съд последен нотариус през 1945 г. е бил Илия Пенев Иванов.

Как се е осъществявало правосъдието от 1944 г. до 10.11.1989 г.?

Този период е известен с големи промени в обществено-политическия живот, които засегнаха най-много законотворчеството и правораздаването.

Независимата съдебна власт стана зависима първо чрез Димитровската Конституция, след това и чрез други закони. Съдът трябваше да се превърне в държавен орган за осъществяване на нова политика. България участва във Втората све-

1974 г.

От ляво на дясно: Пенчо Георгиев, Христо Вадеков - заместник-окръжни прокурори, Марин Григоров - районен прокурор, Трендафил Розов - окръжен прокурор, Радиан Гичев и Рашид Хатибов - следователи. Липсва само Елена Хаджидимитрова - заместник-районен прокурор.

товна война и даде десетки хиляди жертви. Реквизиционни комисии в околийските центрове и комисарства раздаваха купони за хранителни и други стоки. Един от най-добрите агитатори за влизане в ТКЗС беше чл.118 от НЗ. Според него, на затвор и глоби се осъждаха онези, които не изнесат определените им държавни

доставки, съобразно притежаваните земи. Помня как хората масово се отказваха от земите си в полза на държавата, а тя ги раздаваше безвъзмездно на новосъздадените ТКЗС. Съдилищата потвърждаваха решенията на ТПС - комисии, които спазваха принципа на равностойност. Селянинът бе принуден да влезе в ТКЗС, в затвора или да се откаже от земята си. Крайният резултат е един - винаги в полза на новата политика. Имаше хора, които съзнателно са влезли в ТКЗС, но те са били малко и ако не е била принудителната масовизацията на ТКЗС, едва ли е щяла да бъде повече от 50 %, както в Полша.

Превърналата се в управляваща държавата и обществото БКП призна, че съдилищата успешно са изпълнили предназначението си.

След успешното национализиране на промишлените предприятия, се появиха много престъпления, предимно присвояване на държавно имущество. Подобно бе положението и с присвояванията и кражбите в ТКЗС. И тук правосъдието успешно изпълни поставената му задача на твърд курс на наказателна репресия. Тогава Окръжният съд в Русе организира показни процеси, а по-късно, когато бе създаден Разградският окръжен съд, такива се организираха и тук. Делата се гледаха в големите читалищни салони и обикновено следобед започваха речите на прокурорите и защитните речи на адвокатите. Присъстваха много граждани, които изчакваха присъдите. Откарването на подсъдимите с милиционерски коли и белезници внушаваше респект и имаше възпитателно въздействие.

1978 г. Обмяна на опит в град Ловеч.
Седнали - от ляво на дясно: Ана Мария, Милена Найденова, Марин Григоров, Елена Хаджидимитрова
Горе прави - от дясно на ляво: Савина Миткова, Снежана Сапунджиева, Румяна Коварщен и Павлина Петрова - съдии, прокурори и стажанти.

Когато делата за държавни доставки и против решенията на ТПС се гледаха от районните съдилища, някои от съдиите се огъваха и прибягваха до масово потвърждаване решенията на ТПС комисии.

През окръжния, околийските и районните съдилища и прокуратурите в Разград минаха юридически кадри, които впоследствие станаха известни юристи. Освен съдията от първия Окръжен съд в Разград Ив. Г. Крофти, който е станал главен прокурор през 1914 г. на ВАС, в Разград е бил съдия и професор Радуилски - преподавател по трудово право в Софийския университет.

В Кубратската районна и Разградската окръжна прокуратура бе Петко Попов - професор и заместник-декан на факултета по право. Прокурорът от Исперих доцент Георги Бойчев, бе дълги години декан на юридическия факултет. Стажантът при Разградския окръжен съд и началник на следствието в МВР - Разград Александър Гелеменов беше станал преподавател в школата на МВР и доцент, а него-

вата съпруга Славка Гелеменова - съдия от Разградския районен съд се пенсионира във Върховния съд.

През 1959 г. се извърши ново административно-териториално деление в страната и Разград стана отново окръжен център. Дотогавашните околии в Исперих и Кубрат бяха закрити и се вляха в новия окръг. Имаше 30 общини и ТКЗС-та и 35 потребителни кооперации.

На същата територия беше създаден Окръжен съд, който е избран на сесия на новия Окръжен народен съвет. Стефан Абаджиев, бивш председател на Разградския народен съд, Антония Стоева, бивш съдия в същия съд и аз като бивш ръководител на народния съд в Исперих бяхме избрани за съдии на 6 април 1959 г.

За временно изпълняващ длъжността председател на съда беше определен

11 март 1989 г. - Разград
Обмяна на опит с Районен съд Силистра. Двамата съдии горе в средата са председателите на съдилищата - Людмил Невски и Марин Григоров - състуденти, кум и кръстник.

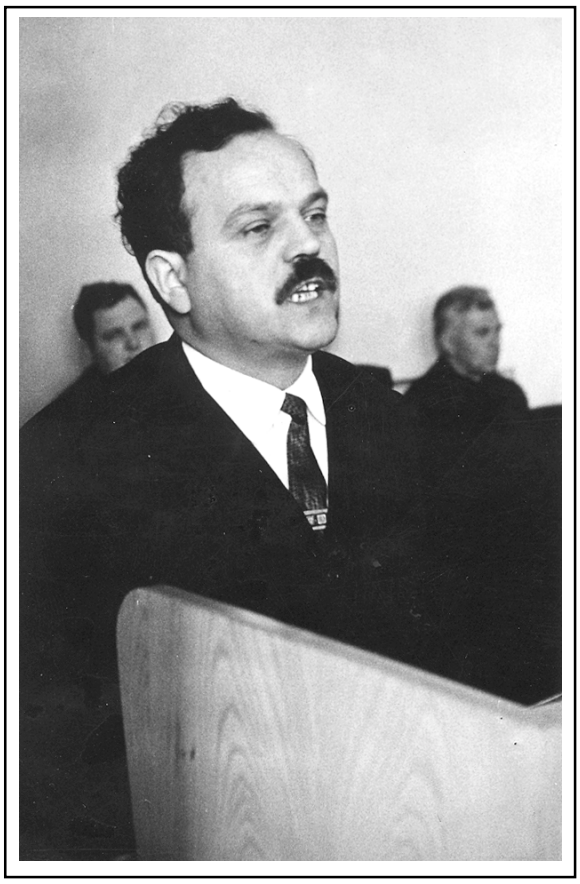
Стефан Абаджиев, за административен секретар - Стефан Борисов Карастанев, бивш административен секретар на Народния съд; за съдебни секретари - Лиляна Димитрова Тачева и Минка Андреева Гичева. За архивар е избрана Живка Накова Димитрова, за деловодители - Руска Тодорова Ангелова и Лиляна Диканарова, а за призовкар - Иван Ив. Маринов.

Окръжна прокуратура беше настанена в стаите на околийската, тъй като Разград е малък град, с недостатъчно сгради, които да се ползват за новосъздадената администрация. Сградният проблем е решен едва към 70-те години. Заета бе част от сградата на хотел „Абритус“ и сградата на бившата Популярна банка.

До 10 ноември 1989г., ден който условно можем да назовем като ден на демократичното преустройство на Република България и особено правосъдието, съдебната власт стана истински независима, макар и трета поредна власт. През този период /б.а.- до 10.11.1989 г./ имаше доста кадрови промени в Окръжния съд. През месец август 1960 г. за председател на Окръжния съд бе избран Стефан Пенков Енчев от Сухиндол, дотогава председател на Павликенския районен съд. Той работи до 1968г., след което замина за Велико Търново, където стана председател на Окръжния съд. Председател на Окръжния съд в Разград стана Стефан Абаджиев, а заместник-председател - Байчо Александров Стоянов, бивш председател на Районния съд. По-късно Абаджиев пое поста „окръжен проку-

рор“, Байчо Александров бе избран за председател на Окръжния съд, а Антония Стоева за негов заместник. Около 1980 г. Байчо Александров замина за столицата и стана заместник-председател на Софийския градски съд, а председателят на Исперихския районен съд Надежда Попова оглави Окръжния съд. Тогава Окръжният съд, заедно с Окръжна и Районна прокуратура се настаниха в бившата сграда на хотел „Абритус“.

Към 1975 г. Гинка Цветкова от районен съдия, а преди това следовател в районна прокуратура, стана член на Окръжния съд. Когато Стоева се пенсионира към 1984г., нейното място бе заето от Цветкова. По-късно в Окръжния съд съдии станаха Милена Найденова и Катинка Матеева, които преди това бяха в Районния съд. През 1987 г. се пенсионира председателят на Районния съд. За нов председател на Районния съд бе избрана Катинка Матеева, която продължи кариерата си в Окръжния съд и по-късно бе избрана за заместник-председател.

През 1963 г. като съдия в Окръжния съд постъпи Иван Христов Кожухаров от село Каменар. Преди това дълги години беше председател и съдия в Силистра. Работи близо 20 години в Окръжния съд. Беше председател и на профсъюзната организация. Неговите съвети към по-младите колеги бяха: „Законите трябва да се прилагат творчески“. Известен с подобни мисли беше и покойният адвокат от Исперих Петър Йовчев Петров от село Знаменосец, Старозагорско. Той често повтаряше, че: „Юристите са мозъкът на нацията“.

Сегашният председател на Разградския окръжен съд Емил Колчагов пристигна в Разград като заместник-районен прокурор. Няколко години след това беше председател на съда в Разлог, в началото на 1987 г. се върна в Разград и стана съдия в Районния съд, а през следващата година - съдия в Окръжен съд. Между съдиите в Разградска област в момента той е с най-дълъг юридически стаж - 27 години, от които като съдия - 23. Вергиния Мичева от съдия в Районен съд беше избрана за съдия в Окръжен съд в края на 2005 г. В същото време започна работа в Районен съд Маргарита Новакова с дългогодишен съдийски стаж. Кариерата на Новакова стартира като нотариус в Разградски районен съд, където по-късно беше и съдия, а след това работи и в Окръжния съд. Беше няколко години адвокат и отново се върна към съдийската професия.

Много съдии и прокурори бяха освободени, защото не подписаха декларация, че се отказват от членство в политическа партия, когато започнаха реорганизациите в съдебната система. Друга част бяха освободени за активна партийна дейност. В началото на демократичните промени около две-три години Разградският окръжен съд нямаше състав за нормална работа. През 1993 г. Емил

Колчагов стана председател на Окръжния съд в Разград. В началото трябваше да попълни състава на Окръжния съд и на районните съдилища. В момента голямата част от съдиите имат голям стаж и опит, като повечето от тях отговарят на изискванията да бъдат съдии в Апелативен или Върховен съд.

Прави впечатление, че административният персонал в съдилищата е един от най-компетентните, в сравнение с други учреждения, и с най-малко текучество. Това важи особено за Разградския окръжен съд, където средният стаж на служителите е над 20 години. Бих желал да спомена имената на някои настоящи и бивши служители, достойни за подражание като: Минка Гичева, която започна като съдебен секретар и се пенсионира като административен секретар; Мария Кънчева, започна своята кариера като секретар на съдебно-изпълнителната служба, административен секретар на Районния съд и от доста години е на тази длъжност в Окръжен съд. Покойната Мария Стоянова започна като съдебен секретар и се пенсионира на тази длъжност.

Само добри думи могат да се кажат за дългогодишните служители в Разградския окръжен съд. Някои от тях се пенсионираха, други продължават да работят. Сред тях са деловодителките - Ненка Добрева Господинова, Мария Видекова, Росица Райчева, Даринка Димитрова, съдебните секретарки - Славка Гамакова, Евгения Димова Петрова, Нейбинур Реджеб. Дълги години в бюрото за счетоводни експертизи се труди Стоян Петров Пенев, а в архива Марина Йорданова Ненова.

Една от постоянните грижи на Окръжния съд беше провеждането на следдипломния съдийски стаж. От 1959 г. досега над 70 юристи са се запознали с практиката. Някои от тях се реализираха в правораздаването, други в администрацията, в стопанския и обществения живот. Адвокат Денчо Бояджиев се издигна до кмет на Разград, Любомил Иванов - до кмет на община Лозенец в София, Милена Цанева - до заместник-областен управител в Разград. Иван Димитров е профсъюзен деятел, а Савина Миткова - активна общественичка и деятел на Разградската община като бивш секретар и несменяем председател на постоянна комисия. Рашид Велиев Хатиб от Острово, който е бил кмет на селото, по-късно завършва право и стажува в Окръжния съд. След това се реализира като следовател в прокуратурата, съдия - изпълнител и нотариус.

Повечето от сегашните съдии, прокурори, адвокати и други са се научили на правораздаване в Окръжния съд. Някои от тях са били младши съдии и в момента работят в съда. Сега в Разградски окръжен съд съдии са: заместник- председателите Анелия Йорданова и Лазар Мичев, Рая Йончева, Ива Ковалакова-Стоева, Емил Стоев, Валентина Димитрова, Вергиния Мичева, Светла Робева, всички в творческа възраст. В мъдра възраст са вече председателят Емил Колчагов и старши съдията Димитрина Василева и имат най-дълъг юридически стаж.

През месец април 1959 г., когато се възстанови Разградски окръжен съд, бе възстановена и Разградската окръжна прокуратура. Първият прокурорски състав бе: Трендафил Розов - окръжен прокурор, негов заместник - Петя Недева и сле-

довател Христо Видеков, който след това стана заместник-окръжен прокурор и на тази длъжност се пенсионира. След преместването на Розов в Главна прокуратура, шеф на Окръжната прокуратура стана Стефан Абаджиев. Заместник-окръжни прокурори са били: Пенчо Георгиев от Русе, Петко Попов, Марияна Кабакчиева и Димитър Мичев. След пенсионирането на Абаджиев за окръжен прокурор бе назначен Стоян Димитров, а след станалите през 1992 г. кадрови промени окръжен прокурор стана Елена Хаджидимитрова с пръв заместник Антония Донева. Сега в Окръжна прокуратура са и Милена Пенчикова, Кръстьо Георгиев, Тихомир Тодоров, Огнян Дамянов. Димитричка Цонева от административен секретар в Районна прокуратура замести Мария Пенчева в Окръжна.

Адвокатската колегия от 27 адвокати през 1959 г. нарастна до 102 в момента. Александър Маринов и Емил Николов през година сменят председателското място на САК и в момента председател отново е Емил Николов.

Взаимоотношенията между съдилищата, прокуратурите и адвокатите в района на Разградския окръжен съд могат да се отчетат като нормални.

Най-големият съд в съдебния окръг е Разградски районен съд. Председател на съда е Веселин Стоянов с 27 години юридически стаж. В момента в съда работят съдиите Красимир Кипров, Таня Дамянова, Доротея Иванова, Нели Генчева, Цветалина Дочева, Павлета Добрева, Маргарита Новакова и Константин Косев. Съдии по вписванията са Галина Странджева и Севил Ремзиева. Държавни съдебни изпълнители са Надежда Попова и Мирослав Тодоров.

Най-дългогодишни служители в съда са Димитра Борисова и Вярка Иванова, работили във всички служби. Вилдан Алиева много добре оглавява деловодството по наказателни и брачни дела. Отзивите за работата на Районния съд са положителни и той е сочен за пример от Министерството на правосъдието.

Нашите съграждани Денчо Бояджиев и Стоян Димитров активно участваха в парламентарните дебати при изработването на последната Конституция през 1991г.

„Гражданско наблюдение на съда в Разград“

През 2004 г. стартира проект „Гражданско наблюдение на съда в Разград“ на Център за НПО - Разград. Инициативата е пилотна за България и се осъществява в трите най-големи града - София, Варна и Бургас, както и в Разград. Проектът се реализира с подкрепата на Окръжен съд и Районен съд - Разград. Целта е гражданско наблюдение на съда за установяване на прозрачност и отчетност на наказателното правораздаване в Разград. Основна дейност по проекта е наблюдение на дела, свързани с насилие над жени. Делата се наблюдават от обучени доброволци - граждански наблюдатели.

„Засилване на обществената подкрепа за съда в Разград - гражданско участие за прозрачно правораздаване“

Успешното партньорство продължава и през 2006 г. с проект „Засилване на обществената подкрепа за съда в Разград - гражданско участие за прозрачно правораздаване“. Целта на проекта е прозрачно и ефективно функциониращa

правораздавателна система на територията на община Разград, ползваща се с доверието и подкрепата на местната общност. Основна дейност по проекта е наблюдение на дела, в които поне едната страна е представител на уязвима група - етнически малцинства, хора с увреждания, наркомани и др.

Сформирана е Гражданска консултативна група за подкрепа на съда от 10 уважавани личности, които работят в областта на съдебната система. Те подкрепят идеята и целите на проекта и активно работят за постигане на по-голяма прозрачност и публичност на съдебното производство в Разград.

През периода ноември 2005 г. - април 2006 г. са наблюдавани 94 съдебни заседания по 90 съдебни дела. Изготвен е тримесечен аналитичен доклад, обсъждан с гражданските наблюдатели и експертна група и приет в окончателен вид.

Повишеното обществено доверие към съдебната власт в Разград е основна цел на публично-частното партньорство между съдебните институции и гражданското общество, а прозрачността - основен инструмент за постигането му.

Настоящата справка за миналото и настоящето на Разградския окръжен съд показва неговото развитие в правилна посока. Амбицията за по-добри резултати ще нареди Разградския окръжен съд на призово място.

На 16 април 2006 г. отпразнувахме Деня на Конституцията и Деня на юриста. На 6 април 2006 г. отбелязахме 127-та годишнина от създаването на първия Разградски окръжен съд и 47-та годишнина от последното възстановяване на Разградския окръжен съд .

Центърът на НПО в Разград отпечата дипляна

ЦЕНТЪР НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В РАЗГРАД
Non-Governmental Organizations Center Razgrad
ПРОЕКТЪТ СЕ РЕАЛИЗИРА СЪВМЕСТНО ОКРЪЖЕН СЪД/РАЙОНЕН СЪД - РАЗГРАД

ПРОЕКТ "ЗАСИЛВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОДКРЕПА ЗА СЪДА В РАЗГРАД - ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ ЗА ПРОЗРАЧНО ПРАВОРАЗДАВАНЕ"

Центърът на НПО в Разград от 2005г. осъществява гражданско наблюдение на съда в Разград, като използва уникална методика за България. Нае експериментирахме модела на гражданско наблюдение (2004-2005г.) за 20 съдебни дела за домашно насилие в Разград по проекта „Гражданско наблюдение на съда в Разград".

http://court-rz.hit.bg/
представя целите, дейностите и напредъка по проекта

Фокусът на проект „Засилване на обществената подкрепа за съда в Разград" е гражданско наблюдение на дела, в които поне едната страна е представител на уязвима група - етнически малцинства, социално-слаби граждани, хора с увреждания, жертви на насилие и др. Делата се наблюдават от обучени доброволци - граждански наблюдатели.

Съдия Веселин Стоянов - председател на Районен съд - Разград със съдебни заседатели

В рамките на проект „Засилване на обществената подкрепа за съда в Разград - гражданско участие за прозрачно правораздаване" е отпечата дипляна. Тя е пълна цветност, в тираж 10 000 броя, с цветни снимки и се разпространява безплатно сред представители на институции и граждани.

В дипляната е представен капацитетът на Центъра на НПО в Разград за гражданско наблюдение на съда, областите на наблюдение, постигнатите резултати в рамките на проекта, статистика на броя на наблюдаваните наказателни и граждански дела в Окръжен и Районен съд - Разград.

Младен Енчев - член на Гражданската консултативна група, споделя своето мнение за напредъка на проекта, а Бела Димитрова - граждански наблюдател, оценява приноса от гражданското наблюдение за прозрачността и ефективността на съда в Разград.

В дипляната е представен адресът на интернет-страницата http://court-rz.hit.bg, на който всеки може да получи подробна и полезна информация за процеса на гражданско наблюдение на съда в Разград и дейностите по проекта.

ЦЕНТЪР НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В РАЗГРАД

Центърът на неправителствените организации е създаден на 8 януари 1997 г. в Разград от седем граждански сдружения в Разград. Организацията подпомага развитието на гражданското общество в Лудогорието. Организира тренинги за местни граждански лидери и подпомага укрепването на гражданския сектор в област Разград. В момента Центърът осъществява проект за консултиране на ромската общност, гражданско наблюдение на съда в Разград, подкрепя развитието на Дневен център за жени в село Стражец и развива социално предприятие за безработни жени.

От месец февруари 2005г. Центърът на НПО е активен член на Мрежата за социални услуги. През месец май 2004г участва в създаването на Регионалната мрежа „Полицията в близост до малцинствата“, Букурещ, Румъния. Организацията е член на националната мрежа „Полицията в близост до обществото“ от март 2004г.

МИСИЯ

Нашата мисия е да се застъпваме за гражданско участие в демократичните процеси на местно ниво.

ЦЕЛИ

Подпомагане развитието на демократичните институции.
Подобряване предоставянето на социални услуги и развитие на междусекторното сътрудничество за повишаване капацитета на гражданските организации.
Подкрепа на реформата в полицията, мотивиране на представителите на етническите общности да сътрудничат на полицията и да изпълняват много и различни роли.
Съдействие за повишаване ролята на жените в етническите общности.
Подобряване взаимоотношенията между полицията и етническите малцинства.
Утвърждава името и мястото на неправителствените организации в обществото.

ЦЕНТЪР НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В РАЗГРАД
ж. к. „Освобождение“ № 34, партер
7200 Разград
тел./факс (+ 359 84) 661694
E-mail: bafe@ngo-rz.org
www.ngo-rz.hit.bg; www.court-rz.hit.bg; www.ngo-police.hit.bg

ПРОЕКТ "ЗАСИЛВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОДКРЕПА ЗА СЪДА В РАЗГРАД - ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ ЗА ПРОЗРАЧНО ПРАВОРАЗДАВАНЕ"

Център на НПО, Младежки форум 2001, Център за подкрепа на жени в село Стражец

www.court-rz.hit.bg

През периода ноември 2005г. - юли 2006г. Консорциум от три активни неправителствени организации - „Център на НПО в Разград“, „Младежки Форум 2001 - Разград“ и „Център за подкрепа на жени - с. Стражец“ в сътрудничество с Окръжен съд и Районен съд-Разград реализираха проект „Засилване на обществената подкрепа за съда в Разград, гражданско участие за прозрачно правораздаване“. Проектът е част от Програма на Инициатива за укрепване на съдебната система в България на Американската агенция за международно развитие.

Основната цел на проекта е прозрачно и ефективно функциониращa правораздавателна система на територията на община Разград, ползваща се с доверието и подкрепата на местната общност.

Реализирани дейности: Обучение на партньорите на проекта; Две публични процедури за избор на граждански наблюдатели и членове на Гражданска консултативна група за подкрепа на съда; Гражданско наблюдение на съдебни заседания в Окръжен съд и Районен съд - Разград чрез специални карти за наблюдение на наказателни граждански дела; 2 Обучения на гражданските наблюдатели; Проучване на общественото мнение; 3 месечни оценки на публичния образ на съда; Тримесечни аналитични доклади от гражданското наблюдение на съда; Изработване на интернет-страници на Окръжен съд и Районен съд-Разград; Отпечатване на Годишните отчети на Окръжен съд и Районен съд-Разград; Информационна дипляна за дейността на съда, Бюлетин за дейността по проекта.

Успешното сътрудничество на консорциума с Окръжен съд и Районен съд - Разград допринесе за постигане на много добри резултати:

- 10 мотивирани граждански наблюдатели осъществяваха наблюдение на съдебни дела в Окръжен съд и Районен съд - Разград в продължение на десет месеца;
- Наблюдавани са 129 съдебни заседания по 124 съдебни дела в Окръжен съд и Районен съд - Разград, в които поне една от страните е представител на уязвима група;
- Сформирана е Гражданската консултативна група от девет уважавани местни граждани с различни професии. Експертите анализират и преструктурират наблюденията и впечатленията на доброволците в тримесечен аналитичен доклад.
- Организирано е проучване на общественото мнение с участието на 194 случайно избрани граждани на Разград;
- Организирани са 3 текущи наблюдения на публичния образ на съда в Разград с участието на повече от 120 граждани, резултатите от които са използвани за подготовката на тримесечния аналитичен доклад за гражданското наблюдение на съда в Разград;
- Подготвени са 3 тримесечни аналитични доклади от гражданското наблюдение на съда в Разград;
- Разработени са 2 интернет-страници на Окръжен съд и Районен съд - Разград
- Отпечатани са 2 бюлетина с годишните отчети за 2005г. на Окръжен съд и Районен съд - Разград с тираж 2000 броя;
- Отпечатан е бюлетин с тираж 1000 броя с резултатите от дейността по проекта;
- Отпечатана е дипляна с тираж 10 000 броя;
- Интернет-страница **www.court-rz.hit.bg** популяризира дейността по проекта и споделя успешни практики на взаимодействие между съдебната власт и гражданското общество в Разград.